

M.A. (SEM/CR) CBCS Part-II Semester-III Examination: Oct/Nov.-2023**History (Optional) Paper-XII****HISO26: Economic History of 19th Century India****Day and Date: Wednesday, 13/12/2023****Total Marks: 60****Time: 11.00 AM To 1.00 PM****Instructions:**

1. All Questions are Compulsory.
2. All Questions carry equal marks.
3. Figures to the right indicate full marks

Q.1. Choose the Correct alternatives from the following.

15

- 1Introduced Rayatwari System in Maharashtra.
A) Elphinstone B) Lord Cornwallis C) Lord Curzon D) Lord Willam Bentik
- 2 Mahalwari system come to existence in the year.....
A) 1843 B) 1833 C) 1853 D) 1863
- 3Class of rich peasant emerged from the Permanent settlement system.
A) Jotedar B) Vatekari C) Khandkari D) Kulkari
- 4 Permanent settlement system was introduce on
A) 22 April 1799 B) 22 March 1793 C) 22 May 1893 D) 22 June 1993
- 5 The "Imperial Agriculture Research Institute" established by
A) Warren Hestings B) Charls Grants C) Lord Willyam D) Lord Curzon
- 6 The book "Bombay Deccan" was written by
A) Prof.Asin Gupta B) Dr. R.D.Chowksi C) D.D.Basu D) Dr. R.P.Tripathi
- 7 First textile mill in India was established in.....
A) 1851 B) 1852 C) 1853 D) 1854
- 8 The first Textile Mill in Solapur was established by.....
A) Jamshedji Tata B) Morarji Gokuldas C) Kasavji Kupar D) Godrej
- 9 The Labour Movement in Bombay emerged with the efforts of
A) Morarji Desai B) Shahanawaj C) Dinsha waccha D) N.M.Lokhande
- 10 "Bombay Mill Owners Association" was formed in
A) 1876 B) 1877 C) 1888 D) 1898
- 11 Act ended the companies monopoly of tea and trade with China.
A) 1803 B) 1813 C) 1823 D) 1833
- 12 The book "Poverty and Unbritish rule in India" was written by
A) Dada Bhai Navroji B) J.L.Mehta C) Yesh Dev D) Rajni Pam Datta
- 13Was argued before the Welby Commission in 1895.
A) Justic Ranade B) Bernad Russel C) Dadabhai Navroji D) C.R.Das

14Is known as the Stage of Industrial Capital in India

A) 1717-1727 B) 1730-1740 C) 1741 -1760 D) 1813-1860

15 The American Civil War took place in

A) 1891-95 B) 1871-1875 C) 1861-65 D) 1881-85

Q.2. Write short Notes (Three out of Four) .

15

1 Cash Crop pattern during british era.

2 Maunt Stuart Elphinstone

3 Imperialism

4 Rameshchandra Datt

Q.3. Write short Answers (Three out of Four) .

15

1 Explain the Colonial powers approach about India

2 Explain the role of British in establish Railways in India.

3 Give brief account of What is Drain of Wealth?

4 Write a comment on the Stage of Financial Capitalization.

Q.4. . Answer the following question on broad. (One out of two).

15

1 Discuss the reasons for the decline of indusry in India

2 Comment on the changing nature of indian trade in the 19th Century.

मराठी रूपांतर

सूचना: :

1. सर्व प्रश्न सोडविणे अनिवार्य आहे.
2. सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.
3. उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

Q.1. खाली दिलेल्या पर्यायांपैकी योग्य पर्याय निवडा.

१५

1 यांनी महाराष्ट्रामध्ये रयतवारी पद्धती लागू केली.

अ) एल्फिन्स्टन ब) लॉर्ड कॉर्नवॉलिस क) लॉर्ड कर्झन ड) लॉर्ड विल्यम बेंटिक

2 महालवारी महसूल पद्धती सन मध्ये अस्तित्वात आली.

अ) १८४३ ब) १८३३ क) १८५३ ड) १८६३

3 या श्रीमंत शेतकरी वर्गाचा उदय हा कायमधारा पद्धतीतून झाला.

अ) जोतेदार ब) वाटेकरी क) खंडकरी ड) कुळकरी

4रोजी कायमधारा पद्धती लागू करण्यात आली.

अ) २२ एप्रिल १७९९ ब) २२ मार्च १७९३ क) २२ मे १८९३ ड) २२ जून १९९३

5 "Imperial Agriculture Research institute" ची स्थापना..... यांनी केली.

अ) वॉरेन हेस्टींग्स ब) चार्ल्स ग्रांट क) लॉर्ड विल्यम ड) लॉर्ड कर्झन

6 'बॉम्बे डेक्कन' हा ग्रंथयांनी लिहिला.

अ) प्रा.असीन गुप्ता ब) डॉ.आर.डी.चोक्शी क) डी.डी.बसू ड) आर.पी.त्रिपाठी

7 भारतातील पहिली कापड गिरणी सनमध्ये स्थापन करण्यात आली.

अ) १८५१ ब) १८५२ क) १८५३ ड) १८५४

- 8 सोलापूर मध्ये पहिली कापड गिरणीयांनी स्थापन केली.
अ) जमशेदजी टाटा ब) मोरारजी गोकुळदास क) कासवजी कुपर ड) गोदरेज
- 9 मुंबईमधील कामगार चळवळीची सुरुवात..... यांच्या प्रयत्नातून झाली.
अ) मोरारजी देसाई ब) शहनवाज क) दिनशा वाच्छा ड) एन.एम.लोखंडे
- 10मध्ये "बॉम्बे मिल ओनर्स असोसिएशन" ची स्थापना झाली.
अ) १८७६ ब) १८७७ क) १८८८ ड) १८९८
- 11च्या कायद्याने कंपनीची चीन बरोबरील चहा आणि व्यापारावरील मक्तेदारी संपुष्टात आली.
अ) १८०३ ब) १८१३ क) १८२३ ड) 1833
- 12 "पॉव्हरटी अँड अनब्रिटीश रुल इन इंडिया" हा ग्रंथयांनी लिहिला.
अ) दादाभाई नौरोजी ब) जे एल मेहता क) यश देव ड) रजनी पाम दत्त
- 13यांनी 1895 साली वेल्बी कमिशन समोर युक्तिवाद केला.
अ) न्यायमूर्ती रानडे ब) बर्नाड रसेल क) दादाभाई नवरोजी ड) सी.आर.दास
- 14हा भारतातील औद्योगिक भांडवलाचा (Stage of Industrial Capital) कालखंड म्हणून ओळखला जातो.
अ) १७१७-१७२७ ब) १७३०-१७४० क) १७४१-१७६० ड) १८१३-१८६०
- 15 अमेरिकन यादवी युद्ध सन.....मध्ये झाले.
अ) १८९१-९५ ब) १८७१-७५ क) १८६१-६५ ड) १८८१-८५

Q.2. टीपा लिहा. (चार पैकी कोणतेही तीन).

१५

- 1 ब्रिटीशकालीन पीक पद्धतीतील बदल.
- 2 माउंट स्टुअर्ट एल्फिन्स्टन
- 3 साम्राज्यवाद
- 4 रमेशचंद्र दत्त

Q.3. थोडक्यात उत्तरे लिहा. (चार पैकी कोणतेही तीन) .

१५

- 1 वसाहतवादी सत्तेचा भारताविषयीचा दृष्टीकोन स्पष्ट करा.
- 2 भारतातील रेल्वेच्या उभारणीमागची ब्रिटीशांची भूमिका स्पष्ट करा.
- 3 आर्थिक निःस्सारण म्हणजे काय? थोडक्यात स्पष्ट करा.
- 4 वित्तीय भांडवली अवस्थेच्या कालखंडावर भाष्य करा.

Q.4. सविस्तर उत्तर लिहा. (दोन पैकी एक) .

१५

- 1 भारतातील उद्योगधंद्याच्या न्हासाच्या कारणांची चर्चा करा.
- 2 19व्या शतकातील भारतीय व्यापाराच्या बदलत्या स्वरूपावर भाष्य करा.

Model Answer Paper

M.A. (SEM/CR) CBCS Part-II Semester-III Examination: Oct/Nov.-2023

History (Optional) Paper-XII

HISO26: Economic History of 19th Century India

Day and Date: Wednesday, 13/12/2023

Total Marks: 60

Time: 11.00 AM To 1.00 PM

Q.1. खाली दिलेल्या पर्यायांपैकी योग्य पर्याय निवडा.

१५

- 1 यांनी महाराष्ट्रामध्ये रयतवारी पद्धती लागू केली.
अ) एल्फिन्स्टन ब) लॉर्ड कॉर्नवॉलिस क) लॉर्ड कर्झन ड) लॉर्ड विल्यम बेंटिक
- Option 1
- 2 महालवारी महसूल पद्धती सन मध्ये अस्तित्वात आली.
अ) १८४३ ब) १८३३ क) १८५३ ड) १८६३
- Option 1
- 3 या श्रीमंत शेतकरी वर्गाचा उदय हा कायमधारा पद्धतीतून झाला.
अ) जोतेदार ब) वाटेकरी क) खंडकरी ड) कुळकरी
- Option 1
- 4रोजी कायमधारा पद्धती लागू करण्यात आली.
अ) २२ एप्रिल १७९९ ब) २२ मार्च १७९३ क) २२ मे १८९३ ड) २२ जून १९९३
- Option 2
- 5 "Imperial Agriculture Research institute" ची स्थापना..... यांनी केली.
अ) वॉरेन हेस्टींग्स ब) चार्ल्स ग्रांट क) लॉर्ड विल्यम ड) लॉर्ड कर्झन
- Option 4
- 6 'बॉम्बे डेक्कन' हा ग्रंथयांनी लिहिला.
अ) प्रा.असीन गुप्ता ब) डॉ.आर.डी.चोक्शी क) डी.डी.बसू ड) आर.पी.त्रिपाठी
- Option 2
- 7 भारतातील पहिली कापड गिरणी सनमध्ये स्थापन करण्यात आली.
अ) १८५१ ब) १८५२ क) १८५३ ड) १८५४
- Option 4
- 8 सोलापूर मध्ये पहिली कापड गिरणीयांनी स्थापन केली.
अ) जमशेदजी टाटा ब) मोरारजी गोकुळदास क) कासवजी कुपर ड) गोदरेज
- Option 2
- 9 मुंबईमधील कामगार चळवळीची सुरुवात..... यांच्या प्रयत्नातून झाली.
अ) मोरारजी देसाई ब) शहनवाज क) दिनशा वाच्छा ड) एन.एम.लोखंडे
- Option 4
- 10मध्ये "बॉम्बे मिल ओनर्स असोसिएशन" ची स्थापना झाली.
अ) १८७६ ब) १८७७ क) १८८८ ड) १८९८
- Option 1
- 11च्या कायद्याने कंपनीची चीन बरोबरील चहा आणि व्यापारावरील मक्तेदारी संपुष्टात आली.
अ) १८०३ ब) १८१३ क) १८२३ ड) १८३३
- Option 4
- 12 "पॉव्हरटी अँड अनब्रिटीश रुल इन इंडिया" हा ग्रंथयांनी लिहिला.
अ) दादाभाई नौरोजी ब) जे एल मेहता क) यश देव ड) रजनी पाम दत्त
- Option 1
- 13यांनी १८९५ साली वेल्बी कमिशन समोर युक्तिवाद केला.
अ) न्यायमूर्ती रानडे ब) बर्नाड रसेल क) दादाभाई नवरोजी ड) सी.आर.दास
- Option 3
- 14हा भारतातील औद्योगिक भांडवलाचा (Stage of Industrial Capital) कालखंड म्हणून ओळखला जातो.
अ) १७१७-१७२७ ब) १७३०-१७४० क) १७४१-१७६० ड) १८१३-१८६०
- Option 4

15 अमेरिकन यादवी युद्ध सन.....मध्ये झाले.

अ) १८९१-९५ ब) १८७१-७५ क) १८६१-६५ ड) १८८१-८५

Option 3

Q.2. टीपा लिहा. (चार पैकी कोणतेही तीन).

१५

1 ब्रिटीशकालीन पीक पद्धतीतील बदल.

Ans:

2 माउंट स्टुअर्ट एल्फिन्स्टन

Ans:

3 साम्राज्यवाद

Ans:

4 रमेशचंद्र दत्त

Ans:

Q.3. थोडक्यात उत्तरे लिहा. (चार पैकी कोणतेही तीन) .

१५

1 वसाहतवादी सत्तेचा भारताविषयीचा दृष्टीकोन स्पष्ट करा.

Ans:

2 भारतातील रेल्वेच्या उभारणीमागची ब्रिटीशांची भूमिका स्पष्ट करा.

Ans:

3 आर्थिक निःस्सारण म्हणजे काय? थोडक्यात स्पष्ट करा.

Ans:

4 वित्तीय भांडवली अवस्थेच्या कालखंडावर भाष्य करा.

Ans:

Q.4. सविस्तर उत्तर लिहा. (दोन पैकी एक) .

१५

1 भारतातील उद्योगधंद्याच्या न्हासाच्या कारणांची चर्चा करा.

Ans:

2 19व्या शतकातील भारतीय व्यापाराच्या बदलत्या स्वरूपावर भाष्य करा.

Ans:
